

Fumaria vaillantii

Blek jordrök

Nära hotad (NT)
A2ac+3c

Klass: Magnoliopsida (tvåhjärtbladiga blomväxter), **Ordning:** Ranunculales (ranunkelordningen), **Familj:** Papaveraceae (vallmoväxter), **Släkte:** *Fumaria* (jordrökar), **Art:** *Fumaria vaillantii* - blek jordrök Loisel.
Synonymer:

Kännetecken

Blek jordrök är en ettårig, vårgroende, helt kal, blågrön, ganska lågvuxen art. Den är grenig från basen, har blad som är dubbelt parbladiga och djupt flikiga med smala, jämbreda flikar. Blomställningen är en klase med 10-20 blommor och obetydliga stöblad. De tvåsidigt symmetriska blommorna är 5-6 mm långa och har ljusröda yttre och mörkröda inre kronblad. Frukten är en rund, enfröig nöt, omkring 2 mm lång. Blek jordrök är ganska lik jordrök, men skiljer sig från denna genom att vara gracilare, tydligt blågrön och ha mindre blomställningar och blommor. Den bästa skiljekarakteren är formen på frukten, som hos blek jordrök inte är intryckt i toppen.

Utbredning och status

Blek jordrök förekommer i de flesta europeiska länder, men är i allmänhet ganska sällsynt. I Skandinavien är den bofast endast i Sverige med utbredningsområdet koncentrerat till Uppland, norra Södermanland och östligaste Västmanland. Arten har tillfälligt påträffats i Blekinge, Västergötland, Östergötland, Närke, Gästrikland, Medelpad och Ångermanland. Den är känd i landet sedan början av 1800-talet.

Ekologi

Blek jordrök förekommer som ogräs i åkrar, speciellt i åkerkanterna, i potatisland och trädgårdar, samt även på nyanlagda vägkanter, i järnvägsmiljöer, på skräpmarker och sophögar. Den gynnas av näringsrik, gärna lerig jord, och är beroende av störd, öppen mark där den inte konkurreras ut av alltför tät växtlighet eller grödor. Den förekommer ofta tillsammans med jordrök, revormstörel och penningört.

Hot

Jordbrukets rationalisering med ogräsbekämpning och alltför täta grödor minskar överlevnadsmöjligheten för blek jordrök, liksom renhållning och växtbekämpning i gårdsmiljöer.

Åtgärder

Etablering av kantzoner på åkrarna, där grödorna är glesa och där kemisk ogräsbekämpning undviks, torde gynna blek jordrök. En ökad acceptans av detta lättrensade ogräs i trädgårds- och potatisland kan också minska hotbilden.

Övrigt

Utländska namn - NO bleikjordrøyk, DK bleg jordrøg, FI pikkuemäkki, GB few-flowered fumitory. Namnet jordrök kommer av den speciella doft av nitrösa gaser som roten sänder ut just då en planta ryckts upp ur jorden.

Litteratur

Jonsell, L. (red.) 2010. Upplands flora. Uppsala.

Lidén, M. 2001. *Fumaria*. I Jonsell, B. (red.) *Flora Nordica 2*. Stockholm.

Maad, J. m.fl. 2009. Floraförändringar i Uppland under 1900-talet - en analys från Projekt Upplands flora. - *Svensk Bot. Tidskr.* 103: 67-104.

Författare

Lena Jonsell 2010. © ArtDatabanken, SLU 2010-12-22